

Kasvatus ja lunastus

”Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään.” (2. Tim. 3:16.)

Avaintekstit:

- 1. Moos. 1:26, 27;
- Jes. 11:1–9;
- 2. Tim. 3:14–17;
- 1. Kun. 5:9–14;
- Joh. 14:17;
- 1. Kor. 2:1–16.

R aamattu on pitkä kertomus Jumalasta ja hänen kansastaan. Joskus sitä pidetään rakkauskertomuksena, joka on mennyt pahasti pieleen, ainakin väliaikaisesti. Se voidaan nähdä myös kertomuksena isästä ja hänen kapinallisista lapsistaan, jotka lopulta tulevat toisiin aatoksiin.

Tämän viikon tutkistelun tarkoituksena on ajatellen etsimme Raamatun kokonaiskertomuksesta erästä toista teemaa – teemaa opettajasta ja hänen oppilaisistaan. Oppilaat epäonnistuvat jatkuvasti kokeissaan, mutta opettaja kärsivällisesti selittää läksyä uudelleen ja uudelleen, kunnes lopulta ainakin jotkut oppilaat oppivat asian.

Raamatun kertomus poikkeaa oikeastaan vain yhdeltä osin omista inhimillisistä tarinoistamme, jotka tunnemme niin hyvin: tällä kertomuksella Jumalasta ja hänen kansastaan on takuuvarmasti onnellinen loppu, jossa tavoitteet saavutetaan. Jumalan armo kansaansa kohtaan takaa tämän lopputuloksen. Ihmisen vastuu jumalasuhteessa on usein ymmärretty väärin, ja monet ovat alkaneet pelätä asemaansa, koska näkevät sen jotenkin työläänä. Kuitenkin Raamatun kertomus on pohjimmiltaan kutsu tuntea Jumala ja ymmärtää hänen tahtonsa. Jumalan tuntemisen opettelu on ensisijainen vasteemme hänen armoonsa. Me emme voi ansaita sellaista armoa, mutta voimme opetella sitä. Eikö kristillinen kasvatus ole ytimeltään juuri sitä, että se opettaa meille, mitä tämä armo on?

Tämä tutkistelu on sapatiksi 21.11.2020

JUMALAN KUVAKSI

Lue 1. Moos. 1:26, 27 ja 1. Moos. 5:1, 3. Millaiseksi Jumala alun perin loi ihmiskunnan? Mitä ihmiskunnalle tapahtui synnin tulon jälkeen?

Ilmaus ”Jumalan kuvaksi” on kiehtonut raamatunselittäjiä vuosisadasta toiseen. Mikä on se kuva, jonka kaltaiseksi ensimmäiset ihmiset luotiin? Tarkoittaako se, että Jumala katsoi peiliin ja muovasi uuden luomistyönsä itsensä näköiseksi? Vai tarkoittaako se, että ihmiset ovat kaikista olennoista eniten Jumalan kaltaisia? Vai viitataanko sillä hengelliseen ja älylliseen yhtäläisyyteen ja jonkinlaiseen Luojan ja hänen luomansa ihmisen yhteensopivuuteen? Raamattu ei anna tarkkaa selitystä ilmaukselle, mutta tutkijat ovat muun Raamatun perusteella tehneet päätelmiä ja tulkintoja siitä, mitä se voisi tarkoittaa. Näemme, että syntiinlankeemuksen jälkeen tuo kuva muuttui, ja siksi Ellen G. White kirjoittikin, että kasvatuksen tarkoituksena on palauttaa ihmiseen hänen Tekijänsä kuva. (EK 14-17.)

Miten kasvatusta voisi yltää näin merkittävään tavoitteen?

Jumala loi meidät suhteeseen kanssaan, jokseenkin samanlaiseen suhteeseen kuin vanhemmilla on omiin lapsiinsa. Jumala loi meidät kuvaksensa – vähän niin kuin ihmisvanhemmilla on lapsia, jotka muistuttavat heitä itseään (1. Moos. 5:1) – jotta voisi kasvattaa meitä lapsikseen, jotka kuuluvat hänen perheeseensä. Hän voi viestiä kanssamme ja muodostaa meihin kestävä suhteen. Jumalan kuva on siis enemmänkin ajattelun tasolla tapahtuva kokemus, joka mahdollistaa kahden olennon – Jumalan ja ihmisen – kohtaamisen ajatusten tasolla. Juuri näin tapahtuu kasvatuksessa, ensin kotona vanhempien ja lasten välillä, ja myöhemmin koulussa, kun opettajat ottavat vastuun kasvatustyöstä. Selvästikin Jumala tarkoitti kasvatuksen tällaiseksi prosessiksi luodessaan meidät, toisin kuin muut olennot, omaksi kuvakseen. Hän teki sen voidakseen opettaa meitä, ja me voimme oppia häneltä, kunnes hänen kuvansa (aivoituksensa) heijastuu meistä.

Lunastus on kertomus kasvatuksesta, joka ulottuu luomisesta ihmiseksi tulemiseen ja siitä uudelleenluomiseen. Miten tämä ajatus vaikuttaa sitoutumiseemme kristilliseen kasvatukseen kotona, seurakunnassa, koulussa, yliopistossa ja läpi koko elämän?

JEEBUS OPETTA- JANA

Raamattu kuvailee Jeesusta useilla eri nimillä. Hän on Jumalan Poika, Messias, Ihmisen Poika, Pelastaja, Lunastaja, Herra ja Jumalan Karitsa vain muutamia nimiä mainitaksemme. Kuitenkin niille, jotka tunsivat hänet parhaiten niiden yli kolmen vuoden ajan, jolloin hän teki julkista työtään Juudeassa ja Galileassa, hän oli opettaja. He kutsuivat häntä mestariksi tai rabbiksi, jotka molemmat tarkoittavat opettajaa.

Opettajan ammatti ja työ oli varmasti erityisen sopiva tapa Jeesuksen toteuttaa julkista tehtävänsä. Jollakin tapaa hänen lunastustyönsä muistuttaa opettajan työtä. Jesaja, ilosanoman profeetta, oli ennustanut tämän työn.

Lue Jes. 11:1-9. Mitä teksti paljastaa Jeesuksen tehtävästä opettajana?

Yksi Raamatun hätkähdyttävimmistä messiaanisisista profetioista löytyy Jesajan kirjan 11. luvusta. Jakeet 1-3 esittelevät tulevan Messiaan kasvatuksellisin termein - henkilönä, joka tuo viisauden, ymmärryksen, taidon ja totuuden tuntemisen. Katkelma päättyy tähän merkittävään lupaukseen: " - maa on täynnä Herran tuntemusta niin kuin meri on vettä tulvillaan." (Jes. 11:9.) Kenties juuri tällaiset Raamatun opetukset innoittivat Ellen Whiten kirjoittamaan kasvatusta käsittelevässä kirjassaan, että kasvatustyö ja lunastustyö ovat yhtä (ks. EK 29).

Lue Joh. 3:1-3. Nikodemus puhutteli Jeesusta rabbina. Lisäksi hän antoi tälle tunnustusta Jumalan lähettämänä opettajana tämän tekemien tunnustekojen tähden sekä sen syvällisen ymmärryksen tähden, joka tällä oli elämän tarkoituksesta. Jeesus hyväksyi Nikodemoksen näkemyksen siitä, mistä hänen omat opettajan lahjansa olivat peräisin vastaamalla tälle, että tämän täytyi syntyä uudestaan päästäkseen näkemään Jumalan valtakunnan (ymmärtämään mistä siinä on kyse ja astumaan sinne sisälle). Auktoriteetti opettaa toisia saadaan Jumalalta (jopa Jeesuksen kohdalla).

Opettaminen on Jumalan lahja. Toimeksianto siihen tulee Jumalalta. Jeesuskin omaksui tuon tehtävän itselleen, ja tehtävän tärkeyden tunnustavat kaikki, joilla ajatellaan olevan jumalallista auktoriteettia.

Mikä osa meillä on siinä, että saamme nähdä tämän profetian täyttymisen eli sen, että maa on täynnä Herran tuntemusta?

MOOSES JA PROFEETAT

Lue 2. Tim. 3:14-17. Mitä jakeet opettavat Raamatun osasta kristillisessä kasvatuksessa?

Raamatun ensimmäistä osaa kutsutaan nimellä Toora, joka käännetään joskus sanalla 'laki', koska kirjat sisältävät paljon lakeja. Asianmukaisempi käännöksen olisi 'opetus' tai 'ohje'. Ajattelutapa on hyvin erilainen kuin se, millaiseksi monet mieltävät Raamatun lain. Usein ajatellaan, että siinä on kyse säännöistä, joita meidän on seurattava voidaksemme pysyä Jumalan suosiossa. Todellisuudessa laki on tarkoitettu opetusmateriaaliksi, joka kertoo, miten elämässä voi menestyä ja säilyä turvassa pysymällä liittosuhteessa, johon Jumala on meidät alun perin tarkoittanutkin luodessaan meidät.

Kaksi seuraavaa heprealaisen Raamatun osaa ovat profeetat. Ne kertovat siitä, miten Jumalan kansa hallitsi opetusmateriaalinsa ja miten se onnistui elämään sen mukaan (aiemmat profeetat tai historian kirjat) ja mitä heidän olisi pitänyt oppia tästä kasvatust materiaalista (myöhemmät profeetat). Jäljelle jäävä osa Vanhaa testamenttia (hepr. 'kirjoituksia') on täynnä esimerkkejä menestyneistä tai vähemmän menestyneistä opettajista ja oppilaista sekä heidän kasvatavista kokemuksistaan. Esimerkkejä kasvatuksellisista menestystarinoista ovat Ester, Ruut, Daniel ja Job. Esimerkkejä kasvatuksellisista epäonnistumisista ovat Jobin neljä ystävää. Psalmien kirja on virsikirja, mutta sieltäkin löytyy ainakin kolme kasvatukseen liittyvää psalmia: 1, 37 ja 73.

Evankeliumit ovat täynnä kasvatuksellista aineistoa, varsinkin Jeesuksen vertaukset. Monet Paavalin kirjeet alkavat vahvalla evankeliumin julistuksella, mutta päättyvät kasvatuksellisiin käytännön neuvoihin siitä, millaista kristityn elämän tulisi olla. Ilmestyskirjassa on paljon kasvatuksellista aineistoa. Koko seurakunnan tulevaisuus paljastetaan kirjassa, jonka vain Jumalan Karitsa - Jeesus, mestariopettaja - voi avata (Ilm. 5:1-5).

Jotkut sanovat, ettei kaikki Mooseksen kirjoissa oleva opetusmateriaali sovellu meidän päiviimme, ja tämä on totta. 5. Moos. 17:14-20 löytyy laki siitä, kuka voidaan valita kuninkaaksi. Tänä päivänä emme nimitä kuninkaita seurakunnassa. Miten me määrittelemme oikeanlaisen tavan soveltaa kaikkea Raamatun opetusmateriaalia meidän päivinämme?

VIISAITA MIEHIÄ JA NAISIA

Ymmärrämme tänä päivänä hyvin sanat ”koulu”, ”opiskelu” ja ”kasvatus”, mutta Raamatussa ne eivät ole kovin yleisiä sanoja. On eräs sana, joka esiintyy siellä paljon useammin: ”viisaus”. Esimerkiksi Vanhassa testamentissa mainitaan viisaat ihmiset (2. Sam. 14:2; Sananl. 16:23; 24:5, RK 2012).

Lue 1. Kun. 5:9-14. Mitä jakeet opettavat viisauden tärkeydestä?

Kuningas Salomo nostetaan esiin todella viisaana ihmisenä, joka puhui kasveista ja eläimistä ja esitti lausemia suurella viisaudella, eli hän oli hyvin oppinut mies (1. Kun. 5:9-14). Sananlaskujen kirja ja Saarnaajan kirja sisältävät monia viisaiteja opetuksia useista eri aiheista. Monet opetuksista ovat peräisin Salomolta, mutta myös muilta muinaisajan viisailta opettajilta (Sananl. 1:1, 25:1; 30:1; 31:1).

Raamatun mukaan viisaus on melko pitkälle samankaltaista kuin kasvatus on meille tänä päivänä. Se on jotakin, minkä ihminen oppii vanhemmiltaan ja opettajiltaan, varsinkin silloin kun hän on vielä nuori (Saarn. 12:1), mutta viisautea karttuu kyllä koko elämän ajan. Viisauteen kuuluu yleensä jokin käytännöllinen puoli; esimerkiksi, voimme oppia muurahaisilta, jotka kokoavat kesällä, jotta niillä olisi kyllin talvella (Sananl. 6:6-8).

Viisaus ei ole kuitenkaan pelkästään käytännöllistä, vaan siihen kuuluu myös teoreettinen puoli, sillä se alkaa uskosta Jumalaan ja seuraa tiettyjä perusperiaatteita (Sananl. 1:7). Viisaus auttaa meitä elämään vastuullisesti ja niin, että olemme hyödyksi toisille. Se suojelee meitä onnettomuuksilta. Ja kuten kasvatus tänä päivänä, viisaus ei vastaa kaikkiin kysymyksiin, joita saatamme esittää, mutta se auttaa meitä olemaan tyytyväisiä siihen, mitä tiedämme, silloinkin, kun vielä jatkamme vastausten etsimistä siihen, mitä emme tiedä. Tästä asemasta meidän on hyvä oppia tuntemaan Jumalaa ja luottamaan hänen armoonsa. Jer. 18:18 mukaan viisaiden neuvot ovat pappien ja profeettojen opetusten ja sanojen veroisia. Niin viisaat opettajat, papit kuin profeetatkin välittävät Jumalan sanomia kansalleen, joko lain opettamisen kautta, kasvatuksellisinä neuvoina tai erityisinä viesteinä Jumalalta.

Miten voimme oppia viisautea ja sitten välittää sitä niille, jotka tulevat jälkeemme? Miksi on niin tärkeää, että me kansana toimimme näin?

KASVATUS ALKUSEU- RAKUN- NASSA

Yksi kasvatuksen suurista periaatteista tulee ilmi Raamatussa siinä kohtaa, kun Jeesus, mestariopettaja, valmistautuu jättämään oppilaansa eli opetuslapsensa. He olivat olleet hänen kanssaan kolme ja puoli vuotta, suurin piirtein saman verran aikaa kuin me varaamme lukiokoulutukselle tai alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Suoritettuaan nämä opinnot oppilasta pidetään yleensä valmiina pärjäämään omillaan.

Jeesus tiesi kuitenkin paremmin, ja siksi hän järjesti seuraajilleen jatkuvaa kasvatusta Pyhän Hengen ohjauksen alaisina. Tuota opettajaa tai ohjaajaa kutsutaan myös Puolustajaksi (kreik. paraklētōs), ja hänet on annettu Jeesuksen seuraajille pysyväksi avuksi (Joh. 14:16, 17). Hän on Totuuden Henki. Vaikka Pyhää Henkeä ei kutsutakaan meidän kasvatustajaksemme, Hengen työ on kuitenkin kasvatuksellista, koska se saa meidät etsimään totuutta ja löytämään sen.

Lue 1. Kor. 2:1-16. Mitä kasvatuksen näkökulmasta tärkeää Paavali tuo tässä esiin?

Paavali aloittaa muistuttamalla Korintin seurakuntaa siitä, miten hän ensi kertaa heidän luokseen tultuaan ei puhunut muusta kuin Jeesuksesta Kristuksesta ja hänen ristiinnaulitsemisestaan (1. Kor. 2:2) – ei mitään viisastelua, vain evankeliumin julistamista. Tässä ei kuitenkaan ollut kaikki, sillä sitten kun nämä uudet kristityt kypsyivät, apostoli tuli takaisin opettamaan heille viisautta, niitä asioita, jotka Jumala oli kätkenyt jo ennen maailman alkua (1. Kor. 2:6, 7), myös Jumalan syvimmit salaisuudet (1. Kor. 2:10). Kaikkea tätä tutkitaan Jumalan Hengen ohjauksessa, kun hän liittyy yhteen oppijan hengen kanssa.

Kuinka syvää ja laajaa oppiminen onkaan niille, joita Henki johtaa? 2. Kor. 2. luku päättyy lainaukseen profeetta Jesajalta: ”Kuka tuntee Herran mielen, niin että voi neuvoa häntä?” (Vrt. Jes. 40:13.) Profeetta, joka puhui aikansa tavallisille ihmisille, sanoi, että kukaan ei voi neuvoa Herraa. Paavali kuitenkin korjasi tuota näkemystä sanomalla: ”Mutta meillä on Kristuksen mieli.” (2. Kor. 2:16.) Tällä hän tarkoitti, että Hengen täyttämillä kristityillä on pääsy jopa Jumalan mielen salaisuuksiin, ja näin ollen kaikkeen siihen opiin ja ymmärryksen määrään (1. Kor. 2:10–13), jota tarvitaan vanhurskauden tuntemiseen.

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lähetyskäsytystä (Matt. 28:18-20) sai alkunsa uskonnollinen liike, joka levisi kaikkialle maailmaan. Alkuun vain muutama apostoli tai lähetystyöntekijä kulki ympäriinsä ja kokosi oppilaita, teki heistä opetuslapsia, kutsui heitä uskomaan Jeesukseen, kastoi heidät ja opetti heille kaiken, minkä Jeesus oli käskenyt opettaa. Eri kulttuureista ja eri kielistä kristityiksi kääntyneet ihmiset astuivat ylös kastevedestä aloittaakseen kasvatuksen saamisen Jumalan koulussa. Heillä oli vielä opittavaa.

Kristittyjen jatkuva oppiminen ei perustu vain älylliselle uteliaisuudelle tai innolle hallita tietoa, vaan pikemminkin sille, että usko tunkeutuu jokaiseen päivittäisen elämän hetkeen. Opittavaa on niin paljon. Tämän takia Uuden testamentin kirjeet sisältävät sekä julistusta Jeesuksesta että kasvatuksellista opetusta kaikissa niissä asioissa, joita kristityn tulee oppia. Hyvä esimerkki julistuksesta on 1. Kor. 2:2. Opetus taas alkaa 1. Kor. 4. luvusta, ja siitä eteenpäin asia jatkuu enemmän tai vähemmän kasvattavana koko kirjeen loppuun asti. Mitä kristittyjen tulee sitten oppia?

Heidän tulee oppia työstä, levosta, sosiaalisista ongelmista, yhteisön ihmissuhteista, seurakunnasta, Jumalan palvonasta, taloudenhoidosta, hyväntekeväisyydestä, suhtautumisesta esivaltaan, toisten neuvomisesta, perhe-elämästä, avioliittosuhteista, lasten kasvatuksesta, ruoasta ja sen valmistamisesta, pukeutumisesta, jopa vanhenemisestä ja elämän päättymiseen valmistautumisesta, omasta elämästä ja elämästä yleensä tässä maailmassa. Asioiden ymmärtäminen ei tule luonnostaan. Kaikki on opittava.

Keskustelunaiheita:

1. Kuinka tärkeää kasvatustyö on seurakunnan lähetystehtävän kannalta?
2. Mitä Ellen G. White tarkoitti kirjoittaessaan, että taivas on koulu (ks. EK 283)?
3. Lukekaa uudelleen 1. Kor. 2:1-16. Katsokaa, mitä Paavali kertoo siitä, mitä Jumala paljastaa meille innoituksen kautta. Pohtikaa Paavalin väitettä siitä, että tämän maailman viisauts ja hallitsijat kukistuvat. Jos Paavali saattoi sanoa näin jo tuolloin, miten on meidän aikamme "viisauden" laita?